

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 4373/6.9.2017

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η****92/2017**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 13.12.2016 και ώρα 10:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφόντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη Καλλιόπη Διαμαντάκου, Βασίλειο Καραποστόλη, Νικόλαο Κιάο, Ευαγγελία Μήτρου, Γεώργιο Σαρειδάκη και Δήμητρα Παπαδοπούλου. Από το μέλος Γεώργιος Πλειός. Χρήη γραμματέως εκτέλεσε η Αικατερίνη Κοντοπούλου, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο MEGA CHANNEL, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ΤΗΛΕΤΥΠΟΣ ΑΕ, αναφορικά με την προβολή προγράμματος προδημοψηφισματικού περιεχομένου κατά την ημέρα του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από ανώνυμη (ηλεκτρονική) καταγγελία.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 471/16.7.2015, ο οποίος χρεώθηκε στη διοικητική υπάλληλο Ειρήνη Κεραμήτσου και στην ειδική επιστήμονα Όλγα Γαρουφαλιά. Η διοικητική υπάλληλος Ειρήνη Κεραμήτσου υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1080/30.7.2015 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης. Στην συνέχεια, η ειδική επιστήμων Όλγα Γαρουφαλιά υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1205/17.9.2015 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστη ο πληρεξούσιος δικηγόρος της Αναστάσιος Κωνσταντινίδης, δικηγόρος Αθηνών. Ερωτηθείς από τον Πρόεδρο, ο πληρεξούσιος δικηγόρος

απάντησε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς του. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να του παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 19^η.12.2016 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Την 19^η.12.2016 ο σταθμός κατέθεσε στη γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 4902/19.12.2016 υπόμνημα.

Την 3^η.4.2017 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε την Δήμητρα Παπαδοπούλου εκ των μελών της, που είχε ορισθεί, από τον Πρόεδρο, εισηγήτρια.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεοράσεως και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων. Ο άμεσος έλεγχος του κράτους έχει ως σκοπό, μεταξύ των άλλων, την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων.
2. Την παραμονή και την ημέρα διενέργειας των δημοψηφισμάτων απαγορεύεται η μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προδημοψηφισματικού περιεχομένου. Ειδικότερα, η παράγραφος 2 του άρθρου 48 του ΠΔ 26/2012 ορίζει τα εξής: *«Κατά την ημέρα διενέργειας των βουλευτικών εκλογών, των ευρωεκλογών ή των δημοψηφισμάτων, καθώς και την παραμονή αυτής απαγορεύονται οι συγκεντρώσεις και οποιαδήποτε άλλη προεκλογική δραστηριότητα, όπως πραγματοποίηση ομιλιών, ανάρτηση και διανομή αφισών και εντύπων, μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προεκλογικού περιεχομένου»*. Εξάλλου, η παράγραφος 12 της ΚΥΑ 10930/2015 που αφορούσε τους όρους τηλεοπτικής

προβολής των απόψεων για το δημοψήφισμα της 5^{ης} Ιουλίου 2015 όριζε τα εξής: «Κατά την διάρκεια της προηγούμενης ημέρας, καθώς και κατά την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος και μέχρι τις 19:00 δεν επιτρέπεται η μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων και συγκεντρώσεων ή άλλων εκδηλώσεων των Επιτροπών Υποστήριξης ή των κομμάτων με εξαίρεση τις δηλώσεις των επικεφαλής των Επιτροπών Υποστήριξης και των αρχηγών κομμάτων που γίνονται κατά την διάρκεια της δημοψηφισματικής διαδικασίας». Η μη τήρηση των παραπάνω υποχρεώσεων που απέρρεαν από την ΚΥΑ 10930/2015 συνιστούσε παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας. Ειδικότερα, η παράγραφος 13 της ΚΥΑ 10930/2015 όριζε τα εξής: «Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.) μεριμνά για την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα απόφαση και μπορεί να ζητά, για τον έλεγχο αυτόν, οποιοδήποτε στοιχείο. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων αυτών αποτελεί παραβίαση της νομοθεσίας που διέπει την λειτουργία των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών σταθμών, κατά την έννοια των άρθρων 4 και 8 του Ν. 2328/1995 (Α' 159), καθώς και του άρθρου 12 και της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του Ν. 2644/ 1998 (Α' 233), όπως ισχύουν. Ειδικώς, η μη τήρηση των υποχρεώσεων της παραγράφου 11 του παρόντος επισύρει τις κυρώσεις του Ν. 3603/2007, όπως ισχύει. Το Ε.Σ.Ρ. μπορεί, στο πλαίσιο των σχετικών ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του, να ζητά από τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς την υποβολή, εντός ευλόγου χρόνου, συγκεκριμένων στοιχείων».

3. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις. Όπως προκύπτει περαιτέρω από το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχείο α του Ν. 2328/1995, η ως άνω αρμοδιότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων υφίσταται και για κάθε περίπτωση παραβίασης των νομοθετικών κανόνων που διέπουν έστω και έμμεσα τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς και γενικότερα τη λειτουργία της ραδιοτηλεόρασης.
4. Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι την παραμονή και την ημέρα διενέργειας των δημοψηφισμάτων απαγορεύεται η μετάδοση

εκπομπών και μηνυμάτων προδημοψηφισματικού περιεχομένου, καθώς επίσης και συγκεντρώσεων και άλλων εκδηλώσεων των κομμάτων και των επιτροπών υποστήριξης, όχι όμως και η μετάδοση ειδήσεων σχετικών με τα δημοψηφίσματα, όπως είναι και οι δηλώσεις ξένων ηγετών, ιδίως δε ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

II. Πραγματικό Μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ευρισκόμενοι στο αρχείο του ΕΣΡ ψηφιακοί δίσκοι με την επίμαχη ροή προγράμματος, και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικός και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής.

Κατά την ημέρα του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015, και ώρα μεταξύ 17:28 και 17:43, προβλήθηκαν από τον ελεγχόμενο τηλεοπτικό σταθμό, σε εκπομπή με τίτλο: «ΕΛΛΑΔΑ ΩΡΑ ΜΗΔΕΝ», τα ακόλουθα (όπως αυτά αποδόθηκαν περιληπτικώς, κατά λέξιν, από την ως άνω ειδική επιστήμονα): Η παρουσιάστρια τις εκπομπής έδωσε τον λόγο σε διάφορους δημοσιογράφους – συνεργάτες της εκπομπής, οι οποίοι παρέθεσαν τα σχόλια και τις απόψεις Ελλήνων και κυρίως ξένων πολιτικών χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, ο κ. Φουρλής παρέθεσε τις απόψεις του κ. Μπουτάρη, ο κ. Αγγελής τις απόψεις των πρωθυπουργού της Ισπανίας και της Ιταλίας και του Υπουργού Οικονομικών της Γαλλίας. Ο τελευταίος ανέφερε χαρακτηριστικά ότι *«Δεν μπορώ να συνηθίσω ούτε τον κυνισμό των ελλήνων ηγετών, οι οποίοι έθεσαν ένα μεροληπτικό ερώτημα, ούτε τις λαϊκιστικές δηλώσεις μερικών που επειδή τους το ζητάει η κοινή γνώμη θεωρούν ότι η λύση σε όλα τα προβλήματα μας θα ήταν να βγει η Ελλάδα από την Ευρωζώνη»*. Επίσης, ο δημοσιογράφος κ. Αγγελής παρουσίασε τις απόψεις του Υπουργού Εξωτερικών της Αυστρίας, ο οποίος δήλωσε χαρακτηριστικά ότι *«κατηγορεί την ελληνική κυβέρνηση, ότι συμπεριφέρεται άκρως λαϊκιστικά και έχει οδηγήσει τη χώρα της σε μία πολύ επικίνδυνη κατάσταση, στο χείλος ενός γκρεμού και ότι ένα Grexit θα ήταν αντιμετωπίσιμο στην Ευρωζώνη, αλλά δε θα ήταν αντιμετωπίσιμο για την Ελλάδα»*. Στη συνέχεια, ο δημοσιογράφος κ. Βαλασόπουλος αναφερόμενος σε ρεπορτάζ του Spiegel παρουσίασε τις δηλώσεις της κας Μέρκελ πίσω από τις κλειστές πόρτες στη

συνεδρίαση του Χριστιανοδημοκρατικού κόμματος, ενώ και η παρουσιάστρια επεσήμανε ότι δεν επρόκειτο για δημόσιες δηλώσεις. Οι δηλώσεις αυτές ήταν οι εξής: *«η αλληλεγγύη και η σταθερότητα πηγαίνουν μαζί, για τους Έλληνες οι πόρτες της Ευρώπης παραμένουν ανοικτές, όμως η ελληνική κυβέρνηση δεν θέλει να συμμορφωθεί με τις αρχές που έχουμε θέσει όλοι από κοινού στην Ευρώπη και ότι παραβιάζει τις αρχές της συνεργασίας, η πολιτική Τσίπρα είναι σκληρά ιδεολογική και τόνισε ότι εν γνώσει του ο Έλληνας πρωθυπουργός οδηγεί τη χώρα πάνω σε έναν τοίχο».* Επίσης, ο κ. Βαλασόπουλος ανέφερε τις δηλώσεις του Υπουργού Εξωτερικών κ. Στάινμάργιερ, ο οποίος δήλωσε χαρακτηριστικά ότι *«ένα Grexit θα ήτανε μία πολύ άσχημη εξέλιξη, όμως όλα τα γερμανικά μέσα όπως λέγατε και προηγουμένως σε συνεχείς συνδέσεις τους με την Αθήνα, παρακολουθούν λεπτό προς λεπτό τι γίνεται στην ελληνική πρωτεύουσα».* Τέλος, ο κ. Βαλασόπουλος παρουσίασε τις απόψεις του κ. Σουλτς, ο οποίος έθεσε το ερώτημα *«εάν θα παραμείνει η Ελλάδα στο ευρώ μετά το δημοψήφισμα;»*, δηλώνοντας πρόσθετα ότι *«αυτό είναι λέει το διακύβευμα... Εάν οι Έλληνες ψηφίσουν όχι τότε θα πρέπει να υιοθετήσουν ένα νέο νόμισμα καθώς το ευρώ δε θα είναι διαθέσιμο ως μέσο πληρωμής, ότι όποιο και να είναι το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος η Ελλάδα θα βρεθεί σε πολύ δύσκολες καταστάσεις άρα θα χρειαστεί ανθρωπιστική βοήθεια, πράγμα που έχουνε ξεκινήσει ήδη οι διαδικασίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το ξέρουμε αυτό... Ότι στα παρασκήνια της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουνε ήδη ξεκινήσει οι διαδικασίες ώστε εάν υπάρξουν άσχημες εξελίξεις στην Ελλάδα, που κανείς δεν εύχεται και κανείς δεν εύχεται και στην Γερμανία, να υπάρξει τουλάχιστον ανθρωπιστική βοήθεια για τους ανθρώπους...»*

III. Υπαγωγή

Κατά την κρίση της Ολομέλειας, το περιεχόμενο της συγκεκριμένης τηλεοπτικής εκπομπής, που αποδόθηκε στον εγκαλούμενο σταθμό ως διοικητικό αδίκημα, δεν συνιστά απαγορευμένο μήνυμα προδημοψηφισματικού χαρακτήρα, κατά την προεκτεθείσα έννοια, αλλά (επιτρεπτή) ενημέρωση του κοινού για τις δηλώσεις ευρωπαίων ηγετών, για την τρέχουσα πολιτική και οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα. Επομένως, πρέπει η εγκαλούμενη εταιρεία να απαλλαγεί της σχετικής κατηγορίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΕΣΡ

Απαλλάσσει την εγκαλουμένη της κατηγορίας της προβολής προγράμματος προδημοψηφισματικού περιεχομένου την ημέρα του δημοψηφίσματος της 5^{ης} Ιουλίου 2015 και ώρα 17:28 - 17:43.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 3^η Απριλίου 2017, με την αυτή ως άνω σύνθεση. Δημοσιεύτηκε κατά την 20^η Σεπτεμβρίου 2017.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ